

bokselskap.no 2011.

Johan Herman Wessel: *Utvalgte komiske fortellinger*.

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Johan Herman Wessel

Utvalgte komiske fortellinger

[1770-årene]

□

[Herremanden](#)

[Hundemordet](#)

[Smeden og Bageren](#)

Herremanden

En Herremand sov engang hen;

Og saa skal alle Herremænd,

Hvor gierne de end leve ville.

Og det er ilde,

At døe, naar man endnu ei vilde.

Den Herremand, jeg synger om,

Did, Stakkel! efter Døden kom,

Hvor ingen frøs, skjønt alle vilde.

Og det er ilde,

At ikke fryse, naar man vilde.

Han traf sin Kudsk, og studsede:

«Hvad! Jochum og i Helvede?

Jeg næsten det forsværge vilde.»

Og det er ilde,

At see, hvad man forsværge vilde.

«Hvorfor jeg kommen er herved,

Du uidentvivil alt forud veed,

Saa jeg omsonst det dølge vilde.»

Og det er ilde,

Bekjendte Ting at dølge ville.

«Min Søn forfaldt til Hoer og Spil,

Og satte flere Penge til,

End min Formue taale vilde.»

Og det er ilde,

At den ei mere taale vilde.

«Af Godhed for det Skumpelskud

Jeg sued' mine Bønder ud,

Og deres Suk ei høre vilde.»

Og det er ilde,

Ei Bønders Suk at høre ville.

«Men du, som var saa from og god,

Og gjorde intet Kræ imod,

Hvi du er her, jeg vide vilde.»

Og det er ilde,

Saa nøie alt at vide ville.

«Det gaaer,» var Svaret, «mig saa slet,

Fordi jeg hisset gjorde det,

Som I ei kunde, skjønt I vilde.»

Og det er ilde,

At ikke kunne, naar man vilde.

«Den Søn, som volder, I er her,

Har jeg paa Halsen skaffet jer.

Jeg Fruen intet negte vilde.»

Og det er ilde,

Slet ingen Ting at negte ville.

Sligt lærer hvert utugtigt Skarn,

At ikke skaffe Næsten Barn,

Skiønt Næstens Kone gierne vilde.

Og det er ilde,

At Næstens Kone gierne vilde.

Hundemordet

At Mennesker af Dyr saa tidt

Meer Væsen end af Næsten giøre,

Det see vi dagligdags, og høre;

Moralen hos dem nytter lidt.

Jeg derfor mig opholder ei

Ved dem Bebreidelser at give,

Som de vil være, lad dem blive!

Moral skriv for dem, hvem som vil!

Jeg, for min Part, jeg passer, jeg,

Og min Propos strax skrider til.

Der var engang en Tømmersvend;

Mod ham en Slagter-Hund sig viiste ei som Ven.

Han vilde bide ham: og, som nu let kan vides,

En Tømmersvend ei meer end du og jeg kan bides:

Han derfor hævede sin Øxe rask,

Og kløvede sin Uvens Pandebrask.

Nu skulde det til Uhæld treffe,
At Hundens Eier kom
I Øieblikket, som
Hans Hund var ud af Stand at bieffe;
Han bieffede for ham.

Jeg holder det for Skam
For Læseren at repetere,
Hvad Skioldsord, Trudsler, Eed, han bieffede, med mere

Omsonst den kiere Mand, som havde Panden deelt
Ham vilde forestille:

To halve Hoveder udgiør et heelt;
Den anden mod Raison ei tage vilde,
Og skjønt han fandt sig noget slagen
Ved et saa fyndigt Argument,
Han foranstaltede dog næste Dagen
Den Tømmersvend en Stevning sendt.

Ei denne lod sig forelægge,
For Dommeren de mødte begge.

Citanten mælede da først:

«Han kunde jaget bort min Hund mod nogle Børst,
Jeg selv da skulde sagt, han gjorde vel,
Men slaae mig Hunden reent ihiel,
Og med sin Øxe paa ham Panden kløve,
Og mig min beste Skat berøve,

Det troer jeg vist, Hr. Dommer, straffes bør.»

Hr. Dommer tog til Ords: «svar mig paa hvad jeg spør,
Du Tømmersvend, hvorfor ei Skaftet tage,
Og dermed Hunden fra dig jage?»

Han svarede (først rømmende med Tugt):

«Ifald han havde mig med Halen vildet bidt,
Jeg Skaftet ei engang imod ham havde brugt,
Men jaget ham med bare Hænder:
Men Bæstet faldt mig an med skarpe Tænder.»
Da kiendte Dommeren, saasnart han hørte det:
«Skarpt imod skarpt, den Tømmersvend har Ret.
Du Slagter, som har yppet Trætten,
To Mark erlægger her i Retten.»

*

Jeg lovede vel i Fortalen
At ikke røre ved Moralen;
Dog Loven, siger man, er ærlig,
Men Holden er besværlig.
I Enden af mit Værk at strø moralske Træk,
Derefter var jeg før, os er endnu en Giæk.
Moralen her skal kort, dog noget fyndig gives:
Man ei om Bagatel maae med sin Næste kives.

Smeden og Bageren

Der var en liden Bye, i Byen var en Smed,
Som farlig var, naar han blev vred.
Han sig en Fiende fik; (dem kan man altid faae,
Jeg ingen har, det gaae
Min Læser ligesaa!)
Til Uhæld for dem begge to
De træffes i en Kroe.
De drak (jeg selv i Kroe vil drikke;
For andet kommer jeg der ikke.
Anmærk dog, Læser! dette:

Jeg immer gaaer paa de honette.)
Som sagt, de drak,
Og efter mange Skiildsord, hidsigt Snak,
Slaaer Smeden Fienden paa Planeten,
Saa stærkt var dette Slag,
At han saae ikke Dag,
Og har ei siden seet'en.

Strax i Arrest blev Smeden sat.
En Feldskiær faaer den Døde fat,
Og om en voldsom Død Attest hendsender.
Den Mordere forhøres og bekiender.
Hans Haab var, at han skulle hisset gaae,
Og der Forladelse af sin Modstander faae.
Men hør nu Løier! netop Dagen,
Før Dom skal gaae i Sagen,
Fremtriner fire Borgere
For Dommeren; den mest veltalende
Ham saa tiltalede:

«Velviseste!

Vi veed, paa Byens Vel De altid see;
Men Byens Vel beroer derpaa,
At vi vor Smed igien maae faae.
Hans Død opvækker jo dog ei den Døde?
Vi aldrig faaer igjen saa duelig en Mand.
For hans Forbrydelse vi alt for grusomt bøde,
Om han ei hielpes kan.» –

«Betænk dog, kiere Ven! der Liv for Liv maae bødes.» –

«Her boer en arm udlevet Bager,
Som Pokker snart desuden tager.

Vi har jo to, om man den ældste tog af dem?

Saa blev jo Liv for Liv betalt.» –

«Ja,» sagde Dommeren, «det Indfald var ei galt.

Jeg Sagen at opsette nødes;

Thi i saa vigtigt Fald man maae sig vel betænke,

Gid vores Smed jeg Livet kunde skienke!

Farvel godt Folk! jeg gjør alt, hvad jeg kan.» –

«Farvel velvise Mand!» –

Han bladrer i sin Lov omhyggelig;

Men finder intet der for sig,

Hvorved forbuden er, for Smed at rette Bager;

Han sin Beslutning tager,

Og saa afsiger denne Dom:

(Hvem, som vil høre den, han kom!)

«Vel er Grovsmeden Jens

For al Undskyldning læns,

Og her for Retten selv bekiendte,

Han Anders Pedersen til Evigheden sendte;

Men da i vores Bye en Smed vi ikkun have,

Jeg maatte være reent af Lave,

Ifald jeg vilde see ham død.

Men her er to, som bager Brød.»

«Thi kiender jeg for Ret:

Den ældste Bager skal undgielde det,

Og for det skedte Mord med Liv for Liv bør bøde,

Til velfortiente Straf for sig

Og ligesindede til Afskye og til Skræk.»

Den Bager græd Guds jammerlig,

Da man ham førte væk.

Moral.

Beredt til Døden altid vær!

Den kommer, naar du mindst den tænker nær.

Johan Herman Wessels *Utvalgte komiske fortellinger* er lastet ned gratis fra bokselskap.no